

Uusi kehityshanke huomioi saamenkieliset muistisairaat

Julkaistu 29.1.2014

Osana Raha-automaattiyhdistyksen Eloisa ikä -avustusohjelmaa on käynnissä saamelaisten muistisairaiden erityistarpeet huomioiva kehityshanke. SámiSoster ry:n Muittohallat-projekti Utsjoella tulee tarpeeseen, sillä muistisairauden edetessä vanhemmiten aikuisiällä opitut asiat unohtuvat ensimmäisenä. Yhdistyksen toiminnanjohtaja **Ristenrauna Maggan** mukaan tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi luontaiselinkeinossa elänyt ja saamenkieltä äidinkielenään puhuva poromies on valtavan elämänmuutoksen edessä joutuessaan terveydenhuoltopalvelujen asiakkaaksi.

– Kun yhteinen kieli puuttuu, ei tilanne ole helppo sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisellekaan, jatkaa vuoden 2013 lopussa toiminnanjohtajan tehtävästä eläkkeelle jäävä Magga.

Kysymys ei ole pelkästään saamen kielestä, vaan samalla saamelaisten muistisairaiden kohtaamisessa tulee huomioida hänen kulttuurinsa ja elämäntapansa.

Yhteistyössä Utsjoen kunnan kanssa valmistellun projektin tavoitteet ovat selkeät: saamelaisen muistisairaahan tukeminen ja kulttuurisensitiivisen työkalupakin kokoaminen muistisairaahan itsensä, omaisten ja hoitohenkilökunnan tueksi. Työ toteutetaan asiakkaan lähiympäristössä ja siihen osallistetaan myös läheiset. Työkalupakissa otetaan huomioon kulttuuriset erityispiirteet, tavat ja tottumukset, läheinen suhde luontoon ja vuodenaikojen suuri merkitys samoin kuin oman kielen, perheen ja suvun merkitys.

Työkalupakille käyttöä koko maassa

Muistisairaahan, hänen lähipiirinsä ja häntä hoitavan henkilökunnan arkea helpottava työkalupakki tulee tarpeeseen muuallakin Suomessa, sillä nykyisin noin puolet saamelaisista asuu saamelaisalueen ulkopuolella.

Saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvia kuntia ovat Enontekiö, Inari, Utsjoki ja Sodankylän pohjoisosa. Suomessa saamelaisia asuu noin 7 000 ja heistä puolet puhuu äidinkielenään saamea. Suomessa saamen kielen asema virallistettiin vuonna 1992 voimaan tulleella kielilailalla. Saamenkielisiä julkisia palveluja on tarjolla vähän; saamelaisilla on mahdollisuus käyttää virallisissa asioissa kotiseutualueella käännös- ja tulkkipalveluja.

– Etätulkkauksen kehittämiseen kannattaisi nyt satsata, ehdottaa Magga.

Saamelaisten kansallispäivää vietetään 6. helmikuuta.

Lisätietoja: www.samisoster.fi ja www.eloisaika.fi

Teksti: **Tiina Hailla**

Lähde: <http://tesso.fi/content/uusi-kehityshanke-huomioi-saamenkieliset-muistisairaat>